
Absint

TIDLIGERE I TIDSSKRIFTET

JULIE DIDRIKSEN

julie.didriksen@tidsskriftet.no

Tidsskriftet

I Tidsskriftet nr. 1/2003 finnes en artikkel om hvordan absint preget kunstmiljøene i slutten på det 19. og starten på det 20. århundret. I tillegg til den høye alkoholprosenten, inneholder absint blant annet malurt (*Artemisia absinthium*), som igjen inneholder virkestoffet tujon. Drikken ble etter hvert kjent for å gi hjerneskader og psykiatriske symptomer, som hallusinasjoner, synsforstyrrelser og epileptiske anfall. Hele artikkelen finnes her, under følger et utdrag om kunstneren Eduard Wiiralt (Tidsskr Nor Lægeforen 2003; 123: 70–3).

«Põrgu» (1930–32) av Eduard Wiiralt (1898–1954), 39,4 × 46,8 cm, Eesti Kunstimuuseum, Tallinn. CC BY-SA 4.0

Absint og den kunstneriske kreativitet

av Tiina Rekand og Ilmar Sulg

Eduard Wiiralt

Den internasjonalt kjente estiske kunstneren Eduard Wiiralt startet sin kunstneriske utdanning i 1919 da han ble student ved kunsthøyskolen Pallas i Tartu, Estland. I 1922–23 fikk han stipend og reiste til Dresden for å studere. Dette var hans første kontakt med storbylivet, og også med rusmiddelbruk. Da han returnerte til Estland i 1924, fikk han ettårig stipend for å studere i Paris. Dit kom han i 1925 og ble der helt frem til 1939. Han fikk suksess i Paris og hadde sin første utstilling der allerede i 1927. Dette resulterte i invitasjoner til å stille ut i flere land.

«Alle bildene har en mystisk, hallusinatorisk undertone hvor en figur glir rett i den neste, og man kan undres over kunstnerens fantasi»

Suksess og anerkjennelse på den ene side og omgang med bohemkretser på den annen side førte til at Wiiralt intensiverte sitt arbeid. I tillegg begynte han å bruke alkohol nesten regelmessig, oftest absint. Hans kunstneriske uttrykk endret seg. Motiver fra livet i Paris ble en betydelig del av temaene i bildene hans, i kontrast til tidligere bokillustrasjoner og portretter. 1930–33 ble hans mest spennende og intenst kreative periode. Han skapte da blant annet tre kunstverk: *Helvete*, *Kabaret* og *Predikant*. Disse ble i ettertid betraktet som høydepunkter i hans kunstneriske karriere. Alle bildene har en mystisk, hallusinatorisk undertone hvor en figur glir rett i den neste, og man kan undres over kunstnerens fantasi. I samme periode begynte han å bruke absint regelmessig. Dette gjenspeiles i memoarer og brevveksling mellom ham og hans bekjente. Det gir grunnlag for å tro at hans flerdimensjonale elementer kan stamme fra synshallusinasjoner som ble utløst av utallige våkenetter med rikelig absintbruk.

«Han fikk beskjed av legen at hans helse var i ferd med å bli ødelagt på grunn av misbruket»

I 1933 kollapset Wiiralt som følge av overforbruket og ble innlagt i sykehus. Han fikk beskjed av legen at hans helse var i ferd med å bli ødelagt på grunn av misbruket. Etter sykehusoppholdet laget han tresnittet *Absintdrikkere* (1933) med to forkomne absintdrikkere med doble pupiller i det ene øyet som motiv. Wiiralt har innrømmet at bildet gjenspeiler hans egne opplevelser. Om dette er en opplevelse av amblyopi, diplopi med påfølgende fokuseringsvansker eller opplevelse av synshallusinasjoner, er uvisst. Etter utskrivning fra sykehuset ble Wiiralt avholdsmann, og kunstverkene frem til hans død i 1954 fikk et mer realistisk preg, uten de særtrekkene som kjennetegnet hans kunstverk i perioden 1930–33.

Publisert: 20. januar 2023. Tidsskr Nor Legeforen. DOI: 10.4045/tidsskr.22.0764

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 3. juli 2026.